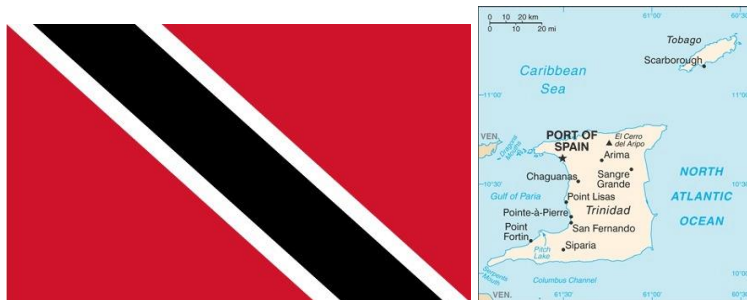

TRYNIDAD I TOBAGO

1. Informacje podstawowe

Powierzchnia :	5,2 tys. km ²
Populacja:	1,4 mln
Skład etniczny:	Ludność rdzenna 35%, ludność pochodzenia afrykańskiego 34%, ludność mieszana 23%, inni 8%.
Podział administracyjny:	9 regionów, 2 dystrykty, 2 miasta, 1 oddział
Religia:	Różne denominacje protestanckie 32%, katolicy 22%, hinduiści 18%, muzułmanie 5%, Świadkowie Jehowy 2%, inne 8%, bezwyznaniowcy 2%, niesklasyfikowane 11%
Stolica:	Port of Spain – 81 tys. mieszkańców
Inne ważniejsze miasta:	Chaguanas (101 tys.), San Fernando (83 tys.)
Język urzędowy:	Angielski, w powszechnym użytku różne dialekty kreolskie
Waluta:	Dolar Trynidadu i Tobago (1 US\$ = 6,5 - 7 TTD)
Główne bogactwa naturalne:	Ropa naftowa, gaz ziemny, asfalt
Główne gałęzie przemysłu:	Ropa naftowa i produkty ropopochodne, skroplony gaz ziemny, metanol, amoniak, mocznik, wyroby stalowe, napoje, przetwórstwo żywności, cement, tekstylia bawełniane
Główne produkty rolne:	drób, kokosy, owoce cytrusowe, kukurydza, pomarańcze, plantany, jaja, taro, mango/guawa
Ustrój polityczny:	Republika parlamentarna
Głowa państwa (prezydent):	Christine Carla Kangaloo
Premier	Kamla Susheila Persad - Bissessar
Minister Handlu, Inwestycji i Turystyki:	Satyakama Maharaj
Ambasador Trynidadu i Tobago w Polsce:	Vacat
Ambasador RP w Trynidadzie i Tobago:	Vacat, kierujący placówką Daniel Gromann (Chargé d'affaires a.i. Ambasady RP w Wenezueli)
Najbliższe wybory parlamentarne:	2028

2. Podstawowe wskaźniki makroekonomiczne (2024)

PKB (ceny bieżące) :	26,4 mld US\$
PKB per capita:	19,3 tys. US\$
Wzrost PKB (ceny stałe 2010):	1,7%
Struktura PKB:	Rolnictwo 1%, przemysł 35%, usługi 60%, niesklasyfikowane 4%
Dług publiczny:	15,9% PKB
Inflacja:	0,5%
Bezrobocie:	4,5%
Poziom korupcji:	41 (poziom Burkina Faso, Kuby, Węgier, RPA i Tanzanii)
Eksport:	7,9 mld US\$
Główni partnerzy w eksporcie:	USA, Gujana, Belgia, Niderlandy, Francja, Brazylia, Jamajka
Główne towary w eksporcie:	Wyroby przemysłu petrochemicznego, metanol, amoniak, wyroby zawierające żelazo, gaz, mocznik, statki
Import:	7,7 mld. USD
Główni partnerzy w imporcie::	USA, Chiny, Brazylia, Wlk. Brytania, Japonia, Włochy, Kanada
Główne towary w imporcie:	Wyroby przemysłu petrochemicznego, rudy i koncentraty żelaza, pojazdy samochodowe, rury, statki, art. żywnościowe, urządzenia mechaniczne
Inwestycje zagraniczne:	- 1,04 mld US\$
Inwestycje trynidadzko-tobagijskie za granicą:	Brak danych

3. Ogólna charakterystyka gospodarki Trynidadu i Tobago

Trynidad i Tobago jest jednym z najbogatszych państw karaibskich; PKB na mieszkańca w 2024 r. wyniosło ponad 19 tys. USD. Jest to rezultat posiadania bogatych zasobów ropy naftowej, gazu ziemnego i asfaltu. Gospodarka tego kraju koncentruje się na wydobywaniu i eksploatacji tych surowców oraz rozwijaniu produkcji petrochemicznej. Pomimo silnego uzależnienia od sektora energetycznego władze prowadzą politykę dywersyfikacji gospodarki rozwijając produkcję innych dóbr, takich jak żywność, napoje i cement. Wspierany jest także rozwój branż kreatywnych (w szczególności muzycznej, filmowej i modowej) oraz sektora cyfrowego. Pozostałe znaczące branże w gospodarce Trynidadu i Tobago to handel, naprawy, sektor spożywczy, przemysł tytoniowy, tekstylno – odzieżowy, skórzany, drzewny i papierniczy.

Rolnictwo odgrywa drugorzędną rolę w gospodarce. Szybko natomiast rozwija się sektor usług przede wszystkim turystycznych i finansowych, ale także hotelowych i restauracyjnych oraz transportu i magazynowania. Pomimo szybkiego rozwoju sektora turystycznego, nie ma ona takiego znaczenia gospodarczego jak w innych państwach karaibskich. Duże zaawansowanie rozwoju usług finansowych przyczyniło się do uzyskania przez Trynidad i Tobago miejsca regionalnego centrum finansowego.

Podjęmowane są aktywne działania modernizacyjne, w tym mające na celu poprawę zarządzania i efektywności świadczenia usług publicznych, wzmacnianie społeczeństwa obywatelskiego opartego na silnych wartościach i charakteryzującego się wysoką jakością życia, utrzymanie stabilności makroekonomicznej (w tym kontrolę inflacji i długu publicznego).

Trynidad i Tobago wypełnia zobowiązania podjęte w ramach paryskiego porozumienia klimatycznego dotyczące 15% redukcji emisji z wytwarzania energii, transportu publicznego, oraz przemysłu.

Znaczne uzależnienie od wydobycia i eksploatacji ropy naftowej, gazu ziemnego i asfaltu powoduje, że gospodarka tego kraju podatna na wahania cen ropy i gazu na rynkach światowych, co może prowadzić do okresów recesji. Z drugiej strony, Trynidad i Tobago może liczyć na niski poziom długu publicznego, odpowiednie zabezpieczenia finansowe, solidny kapitał ludzki i ogólną stabilność polityczną, co powinno sprzyjać ożywieniu gospodarczemu w średnim okresie.

Do wyzwań stojących przed polityką ekonomiczną Trynidadu i Tobago należą: transformacja energetyczna, konieczność dalszej dywersyfikacji gospodarki, zmniejszenie zależności od sektora energetycznego, zapewnienie zrównoważonego rozwoju, modernizacja infrastruktury, poprawa zarządzania i efektywności administracji publicznej oraz poprawa otoczenia biznesowego.

4. Stan prawno – traktatowy

Trynidad i Tobago jest członkiem następujących organizacji gospodarczych: Brytyjska Wspólnota Narodów, Caricom, Cariforum, CDB, CELAC, CSME, EITI, G-24, G-77, IADB, IBRD, ICC, IDA, IFAD, IFC, ILO, IMF, ITUC, SELA/LAES, MIGA, Sojusz Pacyfiku (obserwator), Klub Paryski (członek stowarzyszony), UNCTAD, UNIDO, WCO, WFTU, WIPO, WTO.

Jako członek Caricom i Cariforum ma umowy o wolnym handlu ze wszystkimi państwami karaibskimi, Kostaryką, Dominikaną, Kolumbią, Wenezuelą. Ma także podpisane dwustronne umowy z Panamą i Wlk. Brytanią.

Relacje z UE są oparte o Umowę o Partnerstwie Gospodarczym zawartą pomiędzy Cariforum i UE stosowaną od grudnia 2008.

Polska nie ma podpisanych oddzielnych dwustronnych umów gospodarczych z Trynidadem i Tobago.

5. Dostęp do rynku

Importer musi być zarejestrowany w rejestrze podatkowym i posiadać numer identyfikacyjny do celów fiskalnych BIR, który jest wymagany do płacenia podatków i składania deklaracji. Jest on również warunkiem wstępnym ubiegania się o licencję importową. Podmioty gospodarcze muszą być ponadto zarejestrowane w Ministerstwie Prokuratora Generalnego i Spraw Prawnych (AGLA), aby móc prowadzić działalność gospodarczą, w tym import. W tym celu nazwa prowadzonej działalności musi zostać zatwierdzona przez właściwy organ.

Przed przybyciem ładunku (zazwyczaj 24 h wcześniej) spedytor lub kapitan statku/samolotu musi przedłożyć władzom celnym raport ładunkowy (cargo report). Odprawa celna jest dokonywana elektronicznie poprzez system TTBizLink lub CBCS. Konieczny jest udział agenta celnego. Agent składa deklarację importową wraz z pozostałymi dokumentami handlowymi. Dokumenty muszą być wystawione w języku angielskim bądź musi być dołączone tłumaczenie na ten język. Elektronicznie jest naliczane cło oraz podatek i tą drogą następuje realizacja płatności. Automatycznie towar jest kierowany do jednego z 5 kanałów:

Zielona linia: odprawa towarów po uiszczeniu wszystkich opłat i cel

Niebieska linia: natychmiastowe zwolnienie do składowania lub stref wolnocłowych

Żółta linia: wymagana kontrola dokumentów

Czerwona linia: wymagana kontrola dokumentów i dodatkowa kontrola fizyczna towarów

Fioletowa linia: ostateczna odmowa wjazdu lub konieczność udzielenia odpowiedzi na zapytanie właściwego organu.

W Trynidadzie i Tobago działają strefy, w których działalność podlega ułatwieniom celno – podatkowym. Zgodnie z ustawodawstwem wyróżnia się 5 rodzajów takich stref: wolne porty morskie, strefy wolnego handlu, parki przemysłowe, strefy specjalistyczne oraz strefy rozwoju. Zakres ułatwień zależy od typu strefy.

Wobec zdecydowanej większości towarów nie jest stosowane licencjonowanie importu. Niemniej towary znajdujące się na Importowej Liście Negatywnej dla importu wymagają licencji importowej wydanej przez właściwy urząd. Dotyczy to np. następujących towarów: żywy drób, ryby, skorupiaki i mięczaki, orzechy kokosowe (w tym makuchy i pozostałości stałe), oleje (w tym nasiona oleiste, makuchy, fasola, orzechy), tłuszcze, margaryna, kwasy tłuszczowe i inne pozostałości, bibułka papierosowa, substancje zubożające warstwę ozonową (ODS) i towary je zawierające (np. urządzenia chłodnicze i ich części, klimatyzatory, osuszacze powietrza, gaśnice oraz maszyny, instalacje i sprzęt laboratoryjny do obróbki cieplnej materiałów), pojazdy silnikowe (w tym pojazdy silnikowe do transportu towarów i do przewozu dziesięciu lub więcej osób, pojazdy silnikowe specjalnego przeznaczenia, ciągniki drogowe, przyczepy i naczepy), statki i łodzie. Importowa Lista Negatywna nie ma zastosowania do towarów pochodzących z państw członkowskich CARICOM, z wyjątkiem olejów i tłuszczów.

Zakazany jest wwóz do Trynidadu i Tobago towarów zabronionych do przywozu na mocy Ustawy o chorobach zwierząt i ich imporcie, ryb skażonych, rozłożonych, niezdrowych lub w inny sposób uważanych za stanowiące zagrożenie dla zdrowia publicznego, małż, ostryg, omułek lub ślimaków zawierających toksyny skorupiaków, alkoholi mocnych (chyba że są pakowane zgodnie z przepisami Ustawy Celnej i nie przekraczają określonego limitu zawartości), pojemników styropianowych na żywność, preparatów opium lub innych środków odurzających do palenia, niektórych monet zagranicznych, imitacji i podróbek monet, monet i srebra niespełniających ustalonych norm wagi i próby, fałszywych znaczków oraz wszelkich narzędzi lub materiałów do ich wykonywania, zegarów, zegarków i innych wyrobów metalowych, na których odcisnięto znak przedstawiający lub imitujący jakąkolwiek prawną próbę lub pieczęć Wspólnoty Karaibskiej (CARICOM), pornografii, trutek na szczury zawierających arsen i podobne preparaty, zabawek w kształcie broni palnej, które wiernie przypominają prawdziwą broń palną, gier mechanicznych lub urządzeń uruchamianych przez wrzucenie monety lub monet, materiałów we wzory kamuflażowe i wszelkich towarów zawierających wzory kamuflażowe, towarów z naruszeniem praw do znaku towarowego na mocy Ustawy o Opisie Handlowym, chlorofluorowęglowodorów (CFC) i halonów, używanego sprzętu pszczelarskiego, zużytych akumulatorów kwasowo-ołowiowych, zużytych pasów bezpieczeństwa pojazdów, pojazdów z kierownicą po lewej stronie (do ruchu prawostronnego), używanych pojazdów mechanicznych po przekroczeniu określonego limitu wieku oraz odpadów niebezpiecznych. W uzasadnionych przypadkach może być udzielona przez właściwy urząd zgoda na import zabronionego produktu.

6. Prawo regulujące działalność inwestorów zagranicznych

Podstawowym aktem prawnym regulującym inwestycje zagraniczne jest Ustawa nr 16 z 1990 pn. „Ustawa o Inwestycjach Zagranicznych”. Zapewnia ona ogólne zasady niedyskryminacji i sprawiedliwego traktowania inwestorów zagranicznych, pozwala założyć firmę ze 100% udziałem (w przypadku firmy publicznej własność zagraniczna jest ograniczona do 30%; większy udział po otrzymaniu licencji), zapewnia brak ograniczeń w dysponowaniu kapitałem.

Generalnie rząd tego kraju wykazuje pozytywne nastawienie do bezpośrednich inwestycji zagranicznych, dostrzegając ich potencjał w stymulowaniu wzrostu gospodarczego i rozwoju. Podjął działania mające na celu stworzenie sprzyjającego środowiska dla bezpośrednich inwestycji zagranicznych w niektórych sektorach, poprzez inicjatywy takie jak zachęty inwestycyjne, usprawnione procesy regulacyjne oraz rozwój infrastruktury. Największe ograniczenia dotyczą zakresu nabywania gruntów.

Historycznie największe bezpośrednie inwestycje zagraniczne przyciągał sektor energetyczny oraz przemysł naftowy i gazowy kraju. Nadal te możliwości są, jednak w ramach dywersyfikacji rząd wspiera inwestycje w inne gałęzie gospodarki. Do preferowanych przez władze sektorów należą turystyka, budowa jachtów, przetwórstwo ryb, połowy komercyjne, branża spożywcza i napojów alkoholowych, branża muzyczna i rozrywkowa, filmowa oraz druk i pakowanie. Ponadto rozwijane inicjatywy w zakresie energii odnawialnej obiecują zielone inwestycje. Kraj ten oferuje dodatkowe możliwości inwestycyjne w sektorach morskim, telekomunikacyjnym i produkcyjnym. .

7. Dwustronna współpraca gospodarcza polsko - trynidadzko-tobagijska

a. Współpraca handlowa

Wg wstępnych danych GUS, eksport Polski do Trynidadu w 2024 r. wyniósł 3,4 mln US\$, natomiast wg tamtejszych danych importowych – 10,1 mln US\$. Import Polski z tego państwa w 2024 r. wg danych GUS wyniósł 79,0 mln US\$, natomiast wg lokalnych danych eksportowych zaledwie 16 tys. (!) US\$. Różnice w tych liczbach wskazują na bardzo wysoki poziom handlu pośredniego via kraje trzecie.

Główne towary w eksporcie: farmaceutyki, produkty chemiczne elektronika, gluten, art. żywnościowe, kosmetyki, sól, kraftliner (papier siarczanowy), opony części maszyn i urządzeń.

Główne towary w imporcie: metanol, melamina, przyprawy, art. spożywcze, alkohol (rum), sprzęt dentystyczny, kotły centralnego ogrzewania.

b. Współpraca inwestycyjna

Brak jest informacji o polskich inwestycjach w Trynidadzie i Tobago oraz o trynidadzko-tobagijskich w Polsce.

8. Perspektywy rozwoju współpracy.

Największe możliwości eksportowe dla polskich firm rysują się w zakresie maszyn i urządzeń, w tym dla górnictwa i przemysłu petrochemicznego, maszyn do przetwórstwa żywności, kosmetyków, tworzyw sztucznych, przetworzonej żywności, farmaceutyków/biotechnologii, technologii przemysłowej, produktów chemicznych, zielonych technologii, części samochodowych, pojazdów do transportu publicznego (także wodnego).

Potencjalne dziedziny współpracy inwestycyjnej to turystyka, energetyka OZE, przetwórstwo żywności, budowa jachtów, produkcja napojów alkoholowych, sektory kreatywne (branża muzyczna, rozrywkowa i filmowa), poligrafia oraz przemysł opakowaniowy.